

FENOMEEN • DE GOLFSTROOM

De grote oceaanpomp sputtert

Met zijn twaalfen doken ze tien jaar geleden nog de diepten van de Groenlandzee in. Nu blijken er maar twee reusachtige zuilen van koud water over te zijn om de golfstroom verder te stuwten. Verdwijnen ook die oceaanmotoren, dan stopt de stroom. De gevolgen voor West-Europa zijn Siberisch, waarschuwt de Britse wetenschapper Peter Wadhams.

Het is vijf over twaalf. De aarde warmt op en er is geen weg terug. Zelfs als de concentraties broeikasgassen in de atmosfeer op het huidige niveau blijven, warmt de aarde in de eenentwintigste eeuw sterk op en stijgt de zeespiegel. De permafrost ontdooit, eilanden verdwijnen, net als berg- en poolijs. Welke revoluties een plotske klimaatsverandering kan teweegbrengen, beseffen paleontologen en archeologen pas het laatste decennium. Opgravingen toonden dat de ondergangen van het Akkadische rijk, de klassieke Maya-beschaving en het oude koninkrijk in Egypte te maken hadden met klimaatsverandering.

Begin deze week maakte de Britse wetenschapper Wadhams bekend dat ook Europa voor een pijnlijke verrassing kan komen te staan als de golfstroom met zijn gestage aanvoer van warm water stagneert. Hoewel West-Europa op dezelfde geografische breedte ligt als het koudere Canada en Siberië kent het al duizenden jaren een relatief zacht klimaat. Dat komt door de 'conveyor belt', een wereldomvattend systeem van oceaanstromen. Water uit de tropen wordt naar het noorden van de Atlantische Oceaan gezogen door 'pompen' die worden aangedreven door de wind en de rotatie van de aarde. Die stroming voert een enorme hoeveelheid warmte aan, waardoor de temperatuur in Noordwest-Europa gemiddeld zes graden stijgt. In de Noord-Atlantische Oceaan wordt die watercirculatie de subtropische 'gyre' genoemd. De westkant van die gyre, waar water het snelst stroomt, is de golfstroom. Die voert warm en zout water vanuit de tropen naar het noorden en oosten. In de buurt van Groenland koelt het water door koude lucht van het Amerikaanse continent af. Omdat het temperatuurverschil tussen het warmere water en de koudere lucht erg groot is, verdampst een deel van het water. Zo wordt de lucht in West-Europa opgewarmd. Door de verdamping stijgt de concentratie van zout in het overgebleven zee water, dat zwaarder wordt. Ter hoogte van Noorwegen zakt dat zware, koude water twee tot drie kilometer naar de oceaانبodem om vandaar naar het zuiden te stromen. De reusachtige zinkende watermassa's worden schouwen genoemd. Na een reis van tien jaar duikt dat koude water weer op in de Golf van Mexico om zijn reis verder te zetten. Dat systeem functioneerde de afgelopen tienduizend jaar probleemloos, maar dat was niet altijd het geval. Een aantal abrupte klimaatsveranderingen zouden in het verleden het gevolg geweest zijn van een omkering van de stroom. Ook nu lijkt er wat loos met de golfstroom.

'North Atlantic deep water' ten noorden van IJsland stagneerde. De tien jaren daarvoor al stelde de man vast dat het zinkende oppervlaktewater van de gyre al maar minder diep in de oceaan dook. Werd het in 1984 nog op 4.000 meter teruggelaten, dan was dat in 1989 nog maar de helft en in 1994 was het iets dieper dan 1.000 meter. De oorzaak zag Wadhams in de opwarming van de Groenlandzee en het verdwijnen van een grote ijsmassa die zich ten oosten van Groenland uitstrekt. Omdat almaar minder ijs werd gevormd in dat oude afzinkgebied verminderde het zoutgehalte van de zee en het afzinken van koud zee water. Wadhams boodschap kwam niet onverwacht. In 1992 had ook het Max Planck Instituut für Meteorologie in Hamburg voorspeld dat de 'grote pomp' langzamer zou beginnen te werken. Toch vonden de meeste wetenschappers dat de conclusies van Wadhams veel te ver gingen. Misschien was het wel een normaal proces. Tot Wadhams deze week met nieuwe bevindingen uitpakte.

De opwarming van de aarde leidt paradoxaal genoeg tot een kouder klimaat in Europa

Die bleken nog een stuk onaangenamer dan elf jaar geleden. Volgens de man is het aantal 'oceaanschouwen' met zinkend koud water spectaculair afgenomen. Hij vond er geen twaalf, maar twee. De kracht van de motoren die de golfstroom bewegen, bleek verminderd tot een kwart. Dat leidt onvermijdelijk tot een verzwakking van de golfstroom en betekent dat er minder warm water naar West-Europa wordt gevoerd. Het smeltwater mengt zich continu met het zoute water uit de golfstroom dat zo verdund wordt dat het niet zwaar genoeg is om naar de oceaانبodem te zakken, waardoor de golfstroom stagneert.

In 1994 durfde haast niemand te voorspellen wat het gevolg van een gestopte golfstroom kon zijn voor het Europese klimaat. Een voorzichtige Wadhams opperde een daling van de temperatuur van het oppervlaktewater van de noordelijke Atlantische Oceaan en een iets koeler klimaat in Europa. Dat staat nu bijna vast. Een opwarming van de aarde zal paradoxaal genoeg leiden tot een kouder Europa. Aan die opwarming twijfelt geen en-

kele serieuze wetenschapper meer. Het klimaatmodel van het Amerikaanse Goddard Institute for Space Studies voorspelt tegen 2050 meer dan 500 ppm (delen per miljoen) kooldioxide. Dat is evenveel als 50 miljoen jaar geleden in het Eoceen, toen het zeepeil honderd meter hoger lag dan nu. De atmosfeer van de aarde bevat nu al ongeveer 368 ppm kooldioxide, een hoeveelheid die onomkeerbaar is. Voor het begin van de industriële revolutie was dat tienduizend jaar lang maar 280 ppm. Die toename zou leiden tot een warmte-instraling van 4 watt per vierkante meter. Ter vergelijking: het stoppen van de vorige ijstijd en het smelten van kilometers dikke ijsmassa's werd veroorzaakt door 6,5 watt per vierkante meter. Een temperatuurstijging van minstens vier graden zal de mens in een klimaatregime dompelen dat hij nog nooit gekend heeft. In elk geval wordt de ijskap tussen 2020 en 2080 in de zomer volledig ijsvrij. Meteen het einde voor huidige fauna zoals bijvoorbeeld de poolbeer.

Abrupte schommelingen

Hoe snel mogen we die veranderingen in Europa verwachten? Behoorlijk snel, zo blijkt. In tegenstelling tot wat algemeen geloofd werd, vallen klimaatsveranderingen vaak vliegensvlug uit de lucht. Tot 6.000 jaar geleden was Noord-Afrika bezaaid met meertjes. In een mum van tijd veranderde het in de droge regio die het nu nog is, ontdekten paleoklimatologen. Ook de noordelijke hemisfeer valt geregeld ten prooi aan het klimaat. Uit de analyse van landijs uit Groenland, dat materiaal van de twee laatste ijstijden bevat, blijkt dat zich niet alleen tijdens de ijstijden, maar ook tijdens het interglaciaal grotere en abruptere klimaatschommelingen hebben voorgedaan dan tot nu toe aangenomen. Waarschijnlijk zijn die toe te schrijven aan oceanische invloeden als de huidige verminderde afzinking van koud water bij Groenland.

In tegenstelling tot vroeger weet de mens nu wat hem te wachten staat. De kans dat de opwarming van de aarde en de verkillung van Europa wordt tegengehouden is echter nihil. Kyoto bleek een maat voor niets. Hoewel er maandelijks nieuwe gegevens opduiken, wordt er weinig actie ondernomen. Volgens het Amerikaanse Carbon Mitigation Initiative werd er vorig jaar 7 miljard ton kooldioxide uitgestoten. Zonder ingrijpen is dat tegen 2029 10,5 miljard ton. Zelfs als de concentraties broeikasgassen vanaf morgen constant blijven, stijgt de gemiddelde temperatuur nog met een halve tot een hele graad en stabiliseert die pas tegen 2050. De zeespiegel stijgt nog een aantal eeuwen. Tijd voor zwemvliezen en een dikke jas.

Peter Dupont

■ De opwarming van de aarde doet de golfstroom, die ervoor zorgt dat het Europese klimaat zacht blijft, stilvallen. Over enkele decennia is het dus gedaan met zonnekloppen aan de Belgische kust. (Foto Thomas Vanhauve)

Het spiegelpaleis

■ 25 juni 1979, in de buurt van Bergen: Alexander Haig overleeft een terreuraanslag met een 20 kilogram zware plastic bom, die 40 centimeter onder het wegdek was aangebracht. (Foto Belga)

In zijn pas verschenen boek *Nato's Secret Armies* schildert de Zwitserse onderzoeker Daniele Ganser een onthullend portret van Gladio. Het clandestiene netwerk was van na de Tweede Wereldoorlog tot eind jaren tachtig in heel West-Europa en dus ook in België actief. Het doel? De linkerkant in diskrediet brengen en, zo schrijft Ganser, 'de indruk wekken dat het comfortabele en weldoervoede koninkrijk België op de rand van een rode revolutie stond'.

GEORGES TIMMERMAN

Opeen maanloze nacht duikt een Britse onderzeeër op, ergens voor de kust van Noorwegen. Met een rubberbootje wordt een man discreet aan wal gebracht, gegend door de lichtsignalen van een agent van het lokale netwerk op het strand. Terwijl de rubberboot terugkeert naar de duikboot, wordt de 'bezoeker' ondervraagd en volgens de regels van de kunst gefouilleerd, om zeker te zijn dat het wel de gewild om de aangekondigde persoon gaat. vervolgens wordt de 'bezoeker' getransporteerd. Te voet, te paard of met de auto, van netwerk naar netwerk, tot hij aankomt in Kristiansand aan de zuidkust van Noorwegen. Daar wordt hij opgepikt door een visser die met de filière samenwerkt en hem overbrengt naar Alborg, waar het Deense netwerk hem overneemt. Op die manier gaat het verder, door Nederland, België en Frankrijk, om op een mooie ochtend te arriveren in het Italiaanse Friuli. De reis heeft een maand geduurd en de 'bezoeker' heeft al die tijd geen enkele controle van douane of politie ondergaan, wat een van de bedoelingen van de oefening was. Deze oefening werd beschreven door Michel Van Ussel, codenaam Georges 723, onderbureauchef bij de NMBS en gewezen burgeragent van SDRA-8, de militaire tak van het voormalige Belgische *stay behind*-netwerk, beter bekend als Gladio. Een organisatie die over dergelijke middelen beschikt, heeft een formidabel clandestien instrument in handen en is in staat om gelijk welke nationale politiedienst of gerechtelijk apparaat een neus te zetten en het nakijken te geven.

Wapens voor de CCC

In zijn zopas verschenen boek *Nato's Secret Armies* geeft de Zwitserse onderzoeker Daniele Ganser, senior researcher aan het Center for Security Studies en het Federal Institute of Technology in Zürich, tientallen voorbeelden van dergelijke clandestiene operaties, waarbij Gladio-agenten van het ene land actief waren in een ander land. Zwitserse 'Gladiatoren', die hun opleiding kregen in Groot-Brittannië, werden bijvoorbeeld ingezet voor operaties in Noord-Ierland tegen het Ira. De Zwitserse Gladio-instructeur Alois Hürlimann vertelde bijna achteloos hoe hij in mei 1984 geheime trainingen had gevolgd in Engeland. Een onderdeel daarvan bleek een echte, niet-gesi-

muleerde aanval op een Ira-wapendepot waarbij minstens één Ira-lid werd gedood.

Dichter bij huis was er de raadselachtige overval op de kazerne van de Ardeense Jagers in Vielsalm, eveneens in 1984, die uitgebreid in het boek van Ganser ter sprake komt. Tijdens deze operatie, die de codenaam Oesling (naar een dorpje in Luxemburg) droeg, vertrok een groep van twaalf Amerikaanse mariniers van de *special forces* vanop een vliegveld ten noorden van Londen. Ze werden gedropt boven een vooraf aangeduide zone in de buurt van Houffalize, waar ze werden opgevangen en gegend door Belgische paracommando's en Gladio-agenten. Twee dagen lang

Meer dan veertig jaar lang hebben de Gladio-netwerken, die opgericht werden op initiatief van de CIA en gecoördineerd werden vanuit een commandocentrum bij de Navo, in heel West-Europa intensief samengewerkt met gevaarlijke extreem-rechtse organisaties

leefden ze ondergedoken in de bossen. Bij de verrassingsaanval op de legerkazerne werd een Belgische onderofficier doodgeschoten en verloor een Amerikaanse marinier een oog. Nog dezelfde nacht werden de Amerikaanse militairen halsoverkop met een helikopter, die vanuit een Amerikaanse basis in Duitsland kwam overgevlogen, naar Bitburg in Duitsland geëvacueerd. Ze konden bijgevolg nooit door de Belgische justitie ondervraagd worden.

Jaren na het incident verklaarde Lucien Dislaire, een Belgische ex-paracommando en gewezen huurling, hoe hij de Amerikanen naar de omgeving van de kazerne had gebracht. Daar hadden ze zich verscholen in afwachting van de nachtelijke raid. De volgende ochtend bleken de Amerikanen ver-

CRUISE TOP 10 VAN ALL WAYS

Uitzonderlijke promoties aan VROEGBOEKKORTINGEN!

BETAAL VOOR 1 = VERTREK MET 2 op cruise naar de zon aan boord van de luxe cruiseschepen van

1. ITALIE, GRIEKENLAND, TURKIJE, KROATIE – COSTA MEDITERRANEA****

Van 5 tot 12 juni 2005 – 8 dagen cruise vanuit Venetië
1^e pers.: vanaf €1.580 – vluchten, transfers inbegrepen
2^e pers.: GRATIS AAN BOORD (taksen, vluchten en transfers €430 te betalen)

2. ITALIE, GRIEKENLAND, KROATIE – COSTA CLASSICA****

Van 19 tot 26 juni 2005 – 8 dagen cruise vanuit Venetië
1^e pers.: vanaf €1.490 – vluchten, transfers inbegrepen
2^e pers.: GRATIS AAN BOORD (taksen, vluchten en transfers €430 te betalen)

3. CANARISCHE EIL., MADEIRA, SPANJE, MAROKKO – COSTA EUROPA****

Van 2 tot 13 november 2005 – 12 dagen cruise vanuit Savona (Italië)
1^e pers.: vanaf €1.675 – vluchten, transfers inbegrepen
2^e pers.: GRATIS AAN BOORD (taksen, vluchten en transfers €435 te betalen)

4. CANARISCHE EIL., MADEIRA, SPANJE, MAROKKO – COSTA ROMANTICA****

Van 4 tot 15 november 2005 – 12 dagen cruise vanuit Savona (Italië)
1^e pers.: vanaf €1.830 – vluchten, transfers inbegrepen
2^e pers.: GRATIS AAN BOORD (taksen, vluchten en transfers €435 te betalen)

5. ITALIE, EGYPTE, LIBIE, CYPRUS, RHODOS, MALTA – COSTA CLASSICA****

Van 11 tot 22 november 2005 – 12 dagen cruise vanuit Savona (Italië)
1^e pers.: vanaf €1.850 – vluchten, transfers inbegrepen
2^e pers.: GRATIS AAN BOORD (taksen, vluchten en transfers €455 te betalen)

6. ITALIE, EGYPTE, CYPRUS, GRIEKENLAND, TURKIJE – COSTA ALLEGRA****

Van 12 tot 22 november 2005 – 11 dagen cruise vanuit Savona (Italië)
1^e pers.: vanaf €1.515 – vluchten, transfers inbegrepen
2^e pers.: GRATIS AAN BOORD (taksen, vluchten en transfers €435 te betalen)

7. ITALIE, EGYPTE, CYPRUS, TURKIJE, GRIEKENLAND – COSTA ROMANTICA****

Van 15 tot 26 november 2005 – 12 dagen cruise vanuit Savona (Italië)
1^e pers.: vanaf €1.830 – vluchten, transfers inbegrepen
2^e pers.: GRATIS AAN BOORD (taksen, vluchten en transfers €435 te betalen)

8. CANARISCHE EIL., MADEIRA, SPANJE, MAROKKO – COSTA FORTUNA****

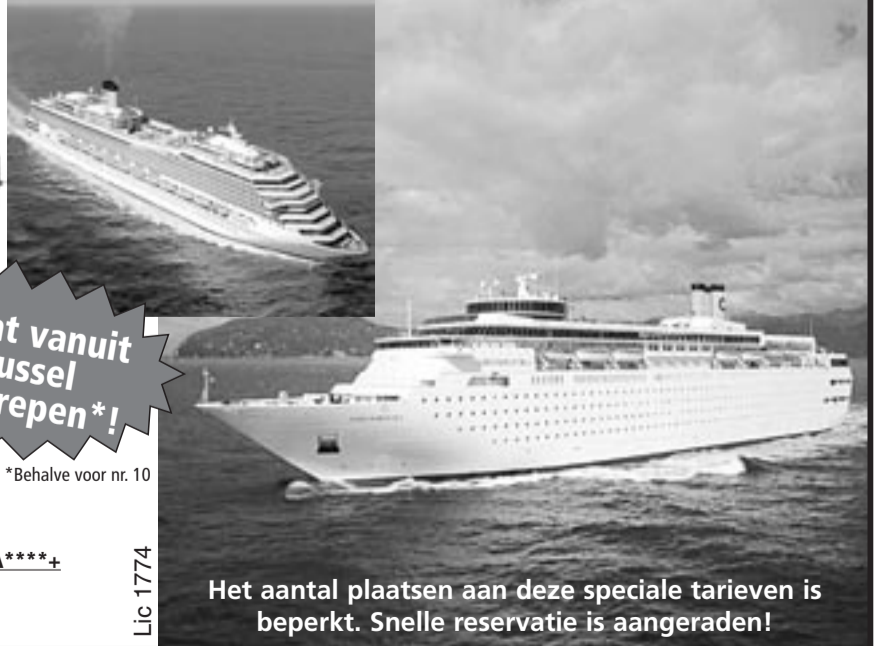
Van 17 tot 28 november 2005 – 12 dagen cruise vanuit Savona (Italië)
1^e pers.: vanaf €1.815 – vluchten, transfers inbegrepen
2^e pers.: GRATIS AAN BOORD (taksen, vluchten en transfers €435 te betalen)

9. ITALIE, EGYPTE, LIBIE, CYPRUS, RHODOS, MALTA – COSTA CLASSICA****

Van 22 november tot 3 december 2005 – 12 dagen cruise vanuit Savona (Italië)
1^e pers.: vanaf €1.850 – vluchten, transfers inbegrepen
2e pers.: GRATIS AAN BOORD (taksen, vluchten en transfers €455 te betalen)

10. TRANSATLANTISCHE OVERTOCHT VANUIT ITALIE NAAR GUADELOUPE – COSTA ATLANTICA****

Van 4 tot 17 december 2005 – 13 dagen cruise vanuit Savona (Italië)
1e pers.: vanaf €1.765 – terugvlucht uit Pointe à Pitre, transfers inbegrepen
2e pers.: GRATIS AAN BOORD (taksen, terugvlucht uit Pointe à Pitre, transfers €600 te betalen)

Vlucht vanuit Brussel inbegrepen*!

*Behalve voor nr. 10

Lic 1774

Het aantal plaatsen aan deze speciale tarieven is beperkt. Snelle reservatie is aangeraden!

Gedetailleerde brochure, inlichtingen en inschrijvingen: **ALL WAYS**, www.all-ways.be

ANTWERPEN Luchthaven b 32 2100 Deurne TEL 03/281.00.99 FAX 03/281.12.47 all_ways.a@skypro.be **BRUSSEL** Victor Rousseaulaan 149 1190 Brussel TEL 02/344.90.88 FAX 02/344.71.99 info@all-ways.be
GENT Nieuwbrugkaai 1 9000 Gent TEL 09/233.30.37 FAX 09/233.69.34 all_ways.g@skypro.be **MOESKROEN** Pl. G. Kasiers 14 7700 Moeskroen TEL 056/56.16.66 FAX 056/56.16.63 all_ways.m@skypro.be

van de Gladiatoren

dwenen en kon Dislaire ook geen radiocontact met hen meer krijgen. Volgens Dislaire kon het niet anders dan dat de Amerikanen de daders van de overval waren. Nog mooier: de overvallers van de kazerne in Vielsalm gingen aan de haal met een grote partij wapens, onder meer twintig automatische FAL-geweren, drie Lee Enfield-geweren en vijf Vigneron-mitrailleurs. Vreemd genoeg werden een aantal van die wapens later teruggevonden bij de extreem-linkse terreurgroepen CCC (Cellules Communistes Combattantes) en Action Directe. De eerste vondst, in een appartement van de CCC in Ukkel, dateerde van 1985 (toen de terreurorganisatie volop bomaanslagen pleegde) en gaf zuurstof aan de hypothese dat de overval in Vielsalm wel eens het werk zou kunnen geweest zijn van de Belgische terreurgroep. Had een van de CCC-kopstukken, Bernard Sassoie, kort voordien zijn legerdienst niet gedaan bij de Ardeense Jagers in Vielsalm?

De allereerste 'linkse' aanslag

Een tweede, nog grotere vondst van wapens volgde in 1998, toen de CCC'ers al lang achter de tralies zaten. In een garagebox in Ukkel, die werd gehuurd door de groep, ontdekte het gerecht vijf FAL-geweren die volgens de serienummers afkomstig waren uit de kazerne van Vielsalm. Geen toeval, meent Ganser, want de geheime anticommunistische *stay behind*-groepen waren gespecialiseerd in zogenaamde *false flag*-operaties: het plegen van terreurdaden die in de schoenen geschoven werden van extreem-links, om de linkerkant op die manier in diskrediet te brengen. Het is een tactiek die ook veelvuldig in Italië werd toegepast.

"Het doel van de Oesling-oefening was tweevoudig", citeert Ganser een Britse journalist. "De lokale Belgische politie in een hogere graad van alertheid brengen en, niet minder belangrijk, bij brede lagen van de bevolking de indruk wekken dat het comfortabele

le en weldoorvoede koninkrijk België op de rand van een rode revolutie stond."

Tussen neus en lippen wijst Ganser er ook op dat Marc De Laever, een van de belangrijkste luitenanten van CCC-leider Pierre Carette, van de ene dag op de andere overstapte van extreem-links naar extreem-rechts en lid werd van een Duitse neonazigroep. De Laever was in de jaren zeventig samen met Carette en advocaat Michel Graindorge een van de initiatiefnemers geweest van de steuncomités voor de gevangenen leden van de Rote Armee Fraktion (RAF) in Duitsland. Er bestonden zware vermoedens dat De Laever meer wist van de mislukte aanslag op de Amerikaanse generaal en toenmalige Navo-opperbevelhebber Alexander Haig. Die aanslag, de allereerste 'linkse' terreuraanslag in België, had plaats op 25 juni 1979 in de omgeving van Bergen. Datzelfde jaar werden Carette en De Laever trouwens gearresteerd in Zwitserland wegens een wapentransactie, maar ze gingen vreemd genoeg vrijuit.

De aanslag op Haig werd opgeëist door de Brigade Julien Lahaut, een groepering waar niemand ooit van had gehoord. De naam verwees naar de door Gladio-achtige figuren vermoorde leider van de Belgische communistische partij, die 'Vive la république!' geroepen had bij de eedaflegging van koning Boudewijn. 'De opeising werd toegeschreven aan De Laever, die kort daarop de wijk neemt naar Parijs, waar hij onderduikt aan de Boulevard Magenta', schreef Jos Vander Velpen in zijn boek over de CCC. 'Sindsdien zoekt het parket van Bergen hem 'onverpoosd' in verband met de aanslag op Haig. Carette versierde zijn kamer lang met een levensgrote foto van de aanslag, maar in tegenstelling tot De Laever wordt hij niet verdacht. Hij wordt niet eens aan de tand gevoeld. Insiders hebben wel eens het vermoeden geuit dat De Laever met zijn opeising de justitie en politie uit hun egelstellingen wilde lokken en op het spoor van advocaat

Graindorge zetten.'

De Laever werd door het gerecht ook opgespoord en zelfs bij verstek tot een jaar cel veroordeeld voor zijn aandeel in de zaak-Graindorge. In de aanloopfase naar de CCC leverden een aantal Belgische RAF-sympathisanten hand- en spandiensten aan misdadigers van gemeen recht, in de hoop de gangsters zover te brengen dat ze politieke aanslagen zouden plegen. Die veroordeling leek De Laever niet te deren. Hij bleef politiek actief als linkse activist vanuit zijn onderduikadres in Parijs, dat algemeen bekend was bij zijn Belgische kennissen maar kennelijk niet bij het gerecht. Tot Carette zelf in 1982 in zijn blad *Subversion* bekendmaakte dat De Laever was overgestapt naar de West-Duitse neonaziterreurgroep Aktionsfront Nationaler Sozialisten (ANS). Deze groep profileerde zich als het extreem-rechtse spiegelbeeld van de RAF en werd in Duitsland buiten de wet gesteld. Sterker nog: wijlen ANS-leider Michael Kühnen, gewezen luitenant in het Duitse leger en een van de bekendste en fanatiekste Duitse neonazi's, kwam oorspronkelijk uit de maoïstische beweging. Hetzelfde geldt voor zijn Nederlandse evenknie, Eite Homan, leider van het Aktiefront Nationale Sozialisten, de Nederlands-Vlaamse tak van het ANS.

De communistische vijand

Uit Gansers boek blijkt dat Gladio in vrijwel alle West-Europese landen intensief en structureel heeft samengewerkt met gevaarlijke extreem-rechtse organisaties. "Ik heb me gedurende tien jaar in mijn vakgebied gespecialiseerd in thema's als geheime oorlogsvoering, terreur, staatsgrepen, *counter insurgency*, enzovoort", zei Ganser onlangs in een interview. "Ik verbaas me over niets meer."

Meer dan veertig jaar lang hebben de *stay behind*-netwerken, die opgericht werden op initiatief van de CIA en gecoördineerd werden vanuit een commandocentrum bij de Navo, in het diepste geheim kunnen opereren in

■ In 1979 werd een aanslag gepleegd op Alexander Haig, Amerikaans generaal en toenmalig Navo-opperbevelhebber. De mislukte aanslag werd opgeëist door de Brigade Julien Lahaut, een groepering waar niemand ooit van had gehoord. (Foto RV)

heel West-Europa, ook in landen die geen lid waren van de Navo. Aanvankelijk, eind jaren veertig en begin jaren vijftig, toen nog ernstig rekening werd gehouden met een invasie door de Sovjet-Unie, was het de bedoeling om het slapende netwerk na zo'n invasie te activeren. Net als het verzet in de Tweede Wereldoorlog moesten de Gladiatoren dan inlichtingen verzamelen en sabotagedaden plegen. Voorts waren de groepen bedoeld om staatshoofden en belangrijke politici in geval van een Russische invasie naar veiliger oorden te brengen. De Belgische regering beschikte bijvoorbeeld tot 1960 over een geheim toevluchtsoord, een zogenaamde 'réduit nationale', in de luchtmachtbasis van Kamina, in de Kongolese provincie Katanga.

Van bij de start werden de *stay behind*-groepen echter ook ingezet tegen

de binnenlandse 'communistische' vijand en daarbij werden de grove middelen niet geschuwd. Het arsenaal ging van manipulatie van het politieke klimaat en beïnvloeding van de verkiezingsresultaten over doelgerichte moorden, terreuraanslagen, op het nippertje geaborteerde of verijdelde rechtse staatsgrepen in Italië en Frankrijk, tot geslaagde staatsgrepen, die militaire dictaturen installeerden in Griekenland en Turkije.

Ganser, die voor het eerst een overzicht heeft gemaakt van de Gladio-activiteiten in veertien landen, toont overtuigend aan dat Gladio een zeer efficiënt instrument was in de strijd tegen de (vermeende) linkse subversie. De internationale structuur van de clandestiene organisatie leende zich perfect tot het grensoverschrijdend in-

zetten van Gladiatoren, een gesofisticeerde techniek waartegen de nationaal georganiseerde politie- en justitiediensten geen enkel verweer hadden. Zijn boek schildert een huiveringwekkend fresco van de zwartste bladzijden van de Koude Oorlog en geeft meteen aan waar zich de limieten bevinden van onze parlementaire democratie en de rechtstaat. Na de onthullingen over het bestaan van Gladio, eerst in Italië in 1990 en later in de andere landen, werd de organisatie officieel opgedoekt. Maar in het licht van de nieuwe oorlog, dit keer tegen het moslimterrorisme, blijft de geschiedenis van Gladio wel bijzonder leerzaam en relevant.

Nato's secret armies. Operation Gladio and Terrorism in Western Europe van Daniele Ganser. Uitgegeven bij Frank Cass, 315 pagina's, 41,85 euro

“Wanneer hij....., word ik helemaal.....”

Woorden genoeg. Gebruik ze onbeperkt.
Na de 1ste minuut is 't gratis.

brengt mensen dichterbij